

Силабус курсу Фінанси страхових компаній

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Рік навчання: 4 Семестр: 7

Кількість кредитів: 7 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

канд. екон. наук, доцент Кулина Галина Миронівна

Контактна інформація

gkulyna@gmail.com; +380671021144

Опис дисципліни

Дисципліна «Фінанси страхових компаній» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів страхових компаній, ефективного застосування базових концепцій, що пояснюють механізми управління ними на практиці.

Головним завданням курсу є оволодіння методологією дослідження фінансів страхових компаній, набуття вмінь критично аналізувати ефективність їх організації з використанням сучасних методик фінансового менеджменту та виокремлювати невирішені проблеми з подальшим обґрунтуванням напрямів їх розв'язання; набуття практичних навичок з формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, капіталу та технічних резервів страхових компаній, оптимізації структури дозволених активів, визначення фінансового результату від страхової, інвестиційної та фінансової діяльності, оцінки фінансового стану, рівня платоспроможності, фінансової надійності та стійкості страховика; аналізу та роботи з фінансовою звітністю.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
6 / 4	1. Сутність фінансів страховика та особливості їх організації	Знати страхову термінологію, розуміти економічну сутність та особливості організації фінансів страхових компаній, необхідність державного регулювання фінансових аспектів діяльності страховика.	Тести, питання

		Навички використання фінансових механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб при настанні страхових випадків на основі застосування необхідного методичного інструментарію	
6 / 4	2. Фінансові ресурси страхових компаній	Знати засади формування фінансових ресурсів страхових компаній у розрізі власних, залучених і позикових джерел; здатність оцінювати структуру капіталу страховика. Навички застосування методів та пропонування обґрунтованих рішень щодо її оптимізації. Розуміти концепції вартості капіталу страховика та розвинути вміння застосовувати методичні підходи до її оцінки	Тести, питання, практичні завдання
4 / 2	3. Грошові надходження страхових компаній	Розуміти сутність та знати класифікацію грошових надходжень страхових компаній, вміти їх аналізувати. Здатність визначати страхові премії як основне джерело надходжень страховика від операційної діяльності та розраховувати їх величину	Тести, питання, практичні завдання
6 / 4	4. Технічні резерви страховика, їх склад і порядок формування	Розуміти сутність та функціональне призначення технічних резервів, вивчити їх склад та порядок формування. Знати моделі оцінки резерву премій, навички перевірки адекватності технічних резервів та достатності резервів збитків	Тести, питання, практичні завдання
6 / 4	5. Покриття технічних резервів активами	Розуміти специфіку покриття технічних резервів. Знати вимоги до активів страховика, включаючи вимоги до активів на покриття технічних резервів	Тести, питання, практичні завдання
6 / 4	6. Фінансові результати діяльності страхових компаній	Знати особливості та порядок формування фінансових результатів діяльності страхової компанії, навчитися їх аналізувати та планувати. Навички визначення та розподілу прибутку страховика, а також пропонування обґрунтованих рішень щодо покращення фінансових результатів діяльності страхової компанії	Тести, питання, практичні завдання
4 / 2	7. Оподаткування страхових компаній	Знати систему та методику оподаткування страхових компаній в Україні. Здатність визначати величину податків, які сплачує страховик згідно податкового законодавства	Тести, питання, практичні завдання
8 / 6	8. Фінансовий стан страховика та його оцінка	Розуміти сутність та особливості оцінки фінансового стану страхової компанії. Навички аналізу фінансового стану страховика як суб'єкта господарювання. Розуміти економічну сутність та компоненти фінансової надійності, стійкості і платоспроможності страхової компанії як складових оцінки її фінансового стану, виявляти чинники, які на них впливають. Навички застосування базового та	Тести, питання, практичні завдання

		спрощеного підходів до оцінки платоспроможності страховика. Знати порядок розрахунку капіталу платоспроможності страховика за класами страхування.	
--	--	--	--

Рекомендовані джерела інформації

1. Березька К., Кнейслер О., Спасів Н., Кулина Г. Інформаційна технологія прогнозування фінансових результатів страхових компаній. *Ukrainian Journal of Information Technology*. 2021. Vol. 3. No 2. P. 87–93.
2. Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів та порядку їх підтвердження та визнання такими, що втратили чинність, деяких розпоряджень Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України : Розпорядження Нацкомфінпослуг від 11.07.2013 р. № 2262. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1285-13#Text>.
3. Гогохія Л. Б., Куряча Н. В. Аналіз ймовірності банкрутства страхової компанії. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/724/695>.
4. Гудзинська Л. Ю., Грипа В. А. Інвестиційна діяльність страхових компаній України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3842/3762>.
5. Доманчук А. І. Управління фінансами страхових компаній в контексті реалізації страхового інтересу : дис. ... доктора філософії у галузі управління та адміністрування : 072 / Міністерство освіти і науки України, Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир, 2023. 240 с. URL: https://ztu.edu.ua/site/files/1/docs/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%B0/%D0%90%D1%81%D0%BF%D1%96%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/%D0%A0%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8/2023/diss_Domanchuk.pdf.
6. Дранус В., Дранус Л., Трушкіна Н. Інноваційні підходи до управління платоспроможністю страхових компаній в Україні. *Вісник Львівського національного університету природокористування*. Серія Економіка АПК. 2023. № 30. С. 151–156. URL: <https://visnyk.lnup.edu.ua/index.php/economics/article/view/190/172>.
7. Качула С., Лисяк Л., Ляшевський Я. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (на прикладі АК “Страхова група “ТАС”). *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С. 12–19.
8. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/471/453>.
9. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.
10. Кнейслер О., Король С., Спасів Н. Прагматизм управління фінансовою стійкістю страхових компаній в Україні. *Світ фінансів*. 2022. № 7 (72). С. 99–110. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1537/1545>.
11. Кнейслер О. В., Кулина Г. М., Федорович І. М. Трансформація світового страхового ринку в умовах запровадження нових бізнес-моделей та сучасних страхових технологій. *Світ фінансів*. 2024. № 2 (79). С. 41–54. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1692/1703>.
12. Кулина Г. Новації державного регулювання забезпечення платоспроможності страхових компаній в Україні. *Ефективна економіка*. 2024. № 4. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/download/3520/3555/8372>.
13. Кулина Г. Сучасні напрямки розвитку страхування життя у світі та Україні / *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством* : Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 28-29 березня 2024 р.). Полтава, 2024. С. 467-469.
14. Куцик П. О., Сороківський В. М., Кузьма Х. В. Статистичні підходи до оцінювання величини

- фінансових ресурсів страхових компаній. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. № 66. С. 5-9.
15. Пікус Р., Лялькін О. Формування інвестиційної стратегії страхової компанії в умовах сучасних викликів. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 3. С. 41–48.
 16. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02. 12. 2010 (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n10756>.
 17. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. № 3 (115). С. 110–114. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5791/5666>.
 18. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
 19. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика : Постанова Правління НБУ від 27.12.2023 р. № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#top>.
 20. Про затвердження Положення про порядок формування страховиками технічних резервів : Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text>.
 21. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.
 22. Татарин Н., Підручняк К. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5 (105). С. 30-35.
 23. Федорович І., Кулина Г. Особливості маркетингу в страховій діяльності. *Світ фінансів*. 2022. Вип. 3 (72). С. 129–141. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/wof/article/download/1578/1586>.
 24. Фомина В. С. Роль бізнес-планування в управлінні страховою компанією. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7676>.
 25. Цуркан І. М., Остапенко А. О. Фінансова стійкість страхової компанії та ключові умови її забезпечення. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7766>.
 26. Чуницька І. І., Богріновцева Л. М. Особливості діяльності страхових компаній на фінансовому ринку України в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 71. С. 251-258. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2023/71_2023/46.pdf.
 27. Beers В. (2023). A Brief Overview of the Insurance Sector. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/051915/how-does-insurance-sector-work.asp>.
 28. Kizi T. M. S. Management of Financial Resources of Insurance Companies. *International journal on economics, finance and sustainable development*. 2023. Vol. 5, № 3. P. 77-80. URL: <https://journals.researchparks.org/index.php/IJEFSD/article/view/4149>.
 29. Kaufmann C., Leyva J., Storz M. Insurance corporations' balance sheets, financial stability and monetary policy / Working Paper Series. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2892~8f94a17da7.en.pdf>.
 30. Morara K., Sibindi A. B. Determinants of Financial Performance of Insurance Companies: Empirical Evidence Using Kenyan Data. *Journal of Risk and Financial Management*. 2021. Vol. 14. P. 566. URL: <https://www.mdpi.com/1911-8074/14/12/566>.
 31. Regulatory Capital Adequacy for Life Insurance Companies A Comparison of Four Jurisdictions. URL: <https://www.soa.org/4a194f/globalassets/assets/files/resources/research-report/2023/erm-191-reg-capital-with-final-visuals.pdf>.
 32. Walsh A. B. The Life Insurance Industry's Investment Conundrums. URL: <https://www.guggenheiminvestments.com/perspectives/portfolio-strategy/the-life-insurance-industrys-investment-conundrums>.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Фінанси страхових компаній» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; наукова дискусія; інші види індивідуальних і

групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) із дисципліни «Фінанси страхових компаній» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Підсумкова оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття)	Модульна робота по темах 1-4, яка містить: 1) 2 теоретичні питання по 25 балів кожне – макс. 50 балів; 2) 10 тестів по 3 бали за тест – макс. 30 балів; 3) задача – макс. 20 балів. У сумі – 100 балів.	Підсумкова оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на два заняття)	Модульна робота по темах 5-8, яка містить: 1) теоретичні питання по 25 балів кожне – макс. 50 балів; 2) 10 тестів по 3 бали за тест – макс. 30 балів; 3) задача – макс. 20 балів. У сумі – 100 балів.	Підсумкова оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час тренінгу	Підсумкова оцінка за самостійну роботу визначається за виконання завдання самостійної роботи	Структура екзаменаційного білета: 1) теоретичне питання – макс. 20 балів; 2) дві задачі по 20 балів за кожну – макс. 40 балів; 3) 10 тестів по 4 бали за тест – макс. 40 балів У сумі – 100 балів

Шкала оцінювання студентів:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)

35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)